

Sygn. akt II PK 80/14

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa K. L.
przeciwko P. Sp. z o.o. w L.
o zapłatę ryczałtu za noclegi,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 29 października 2014 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 16 października 2013 r., sygn. akt III APa (...),

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
II. zasądza od P. Spółki z o.o. w L. na rzecz K. L. kwotę 1.350
(jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 października 2013 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił wyrok Sądu Okręgowego w L. z dnia 6 czerwca 2013 r. w ten sposób, że zasądził od P. Spółki z o.o. w L. na rzecz K. L. dalszą kwotę 8.275,75 euro wraz z ustawowymi odsetkami (pkt I) oraz oddalił apelację strony pozwanej (pkt II).

W skardze kasacyjnej strona pozwana zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj.: a) § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju w

związku z art. 77⁵ k.p., przez błędną wykładnię przejawiającą się w ustaleniu, że w okresie od 12 listopada 2009 r. do 2 kwietnia 2010 r. powód, wykonując przewóz zagraniczny na polecenie pracodawcy był uprawniony do należności z tytułu podróży służbowych na zasadach i w wysokości ustalonych wyżej wymienionymi przepisami; b) § 9 ust. 4 tego rozporządzenia w związku z art. 8 ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 i art. 77⁵ § 5 Kodeksu pracy, przez jego niezastosowanie i przyjęcie, że pracodawca nie zapewnił powodowi bezpłatnego noclegu, a tym samym zostały spełnione przesłanki wymagane do powstania roszczenia powoda o zwrot kosztów noclegu w podróży służbowej; c) art. 42 § 1 oraz art. 29 § 1 w kontekście art. 77⁵ k.p., przez ich błędną wykładnię polegającą na ustaleniu, że rezultatem wejścia w życie Protokołu dodatkowego nr 5 do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy winno być dokonanie przez skarżącego wypowiedzenia zmieniającego w trybie art. 42 k.p. względem pracowników, w tym powoda, podczas gdy zgodnie z art. 42 k.p. przedmiotowe unormowanie wyraźnie reguluje jedynie wypowiedzenie warunków pracy i płacy, a ryczałt noclegowy nie stanowi „płacy”; d) art. 27 ust. 2 Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy w brzmieniu ustalonym Protokołem dodatkowym nr 5 z dnia 15 marca 2011 r. w związku z § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. i w związku z art. 8 ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w związku z art. 241¹³ § 2 k.p., przez jego nieprawidłową wykładnię prowadzącą do ustalenia, że wprowadzenie wymienionego przepisu wymaga dokonania wypowiedzenia zmieniającego, ponieważ jest to postanowienie mniej korzystne dla powoda niż warunki dotychczas obowiązujące, pomimo że przepis w nowym brzmieniu jedynie wprowadzał do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy wprost postanowienia wynikające z zapisów prawa powszechnie obowiązującego (zarówno polskiego, jak i europejskiego), nie zmieniał więc sytuacji prawnej pracowników skarżącego, w tym powoda, a tym samym nie wymagał dokonania przez pracodawcę wypowiedzenia

zmieniającego; e) art. 27 ust. 2 Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy w brzmieniu ustalonym Protokołem dodatkowym nr 5 z dnia 15 marca 2011 r. w związku z art. 9 § 1 k.p., przez jego niezastosowanie w celu określenia sytuacji prawnej powoda w zakresie istnienia uprawnienia do ryczałtów za noclegi z tytułu podróży służbowych odbywanych w okresie przypadającym po wejściu w życie nowego zapisu art. 27 ust. 2 Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy, tj. od dnia 1 maja 2011 r.; f) art. 8 ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. związku z art. 60 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez jego niewłaściwą wykładnię prowadzącą do przyjęcia, że dokonanie przez kierowcę wyboru spania w kabinie pojazdu ciężarowego wyposażonego w odpowiednie miejsce do spania manifestować się powinno „wyrażeniem zgody” przez kierowcę czy też „posiadaniem zgody” przez pracodawcę i nieuwzględnienie, że wola osoby dokonującej czynności prawnej wyraża się przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy, tj. oddalenie apelacji powoda i orzeczenie zgodnie z żądaniem apelacji strony pozwanej, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono występowaniem zagadnień prawnych wymagających odpowiedzi na pytania: 1) jakie warunki powinno spełniać miejsce do spania w kabinie pojazdu ciężarowego, aby mogło zostać uznane za „odpowiednie miejsce do spania” w rozumieniu art. 8 ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85, zwłaszcza że występują w tej kwestii rozbieżności w orzecznictwie polskich sądów; 2) czy pracodawca, działający w formie spółki prawa handlowego, zapewniający kierowcom odpowiednie warunki odpoczynku w kabinie samochodu w rozumieniu art. 8 ust. 8 powołanego wyżej rozporządzenia (WE) nr

561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. zapewnia kierowcom „bezpłatny nocleg” w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, zwłaszcza że występują w tej kwestii rozbieżności w orzecznictwie polskich sądów; 3) czy „wybór” kierowcy odbywania noclegu w odpowiednio wyposażonej kabinie pojazdu ciężarowego w rozumieniu art. 8 ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. powinien być manifestowany odebraniem od kierowcy oświadczenia woli o jego zgodzie na spędzanie noclegów w kabinie pojazdu, czy też wybór ten, zgodnie z zasadami ogólnymi art. 60 k.c. w związku z art. 300 k.p. może być manifestowany poprzez zachowanie kierowcy, w szczególności korzystanie z możliwości takiego nocowania, przy jednoczesnym braku protestu i niekorzystaniu z innych istniejących możliwości nocowania w podróży służbowej (między innymi w hotelach, hostelach, domach noclegowych, itp. istniejących na trasach przejazdów samochodów ciężarowych) - rozstrzygnięcie tej wątpliwości jest istotne ze względu na powszechność stosowania możliwości zapewnienia kierowcom nocowania w kabinach samochodów ciężarowych.

W dalszej kolejności skarżący powołał się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, gdyż Sąd Apelacyjny uznał, że powód uprawniony jest do należności z tytułu odbywania noclegów w podróży służbowej w okresie przed 3 kwietnia 2010 r., tj. przed zmianą ustawy o czasie pracy kierowców, która definiowała podróż służbową kierowców w wysokości i na zasadach ustalonych przepisami art. 77⁵ k.p. oraz § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, pomimo że w tym okresie w przedmiotowej sytuacji nie istniały podstawy prawne do zastosowania wymienionych przepisów w odniesieniu do powoda.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Formułowane przez skarżącego wątpliwości zostały rozstrzygnięte w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14 (LEX nr 1469181), w której przesądzono, że zapewnienie pracownikowi - kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.), co powoduje, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1-3 tego rozporządzenia albo na korzystniejszych warunkach i wysokości, określonych w umowie o pracę, układzie zbiorowym pracy lub innych przepisach prawa pracy. W uzasadnieniu uchwały podkreślono, że zasada ta odnosi się również do należności z tytułu podróży odbywanych przez kierowców transportu międzynarodowego w okresie do dnia 3 kwietnia 2010 r., gdyż w rzeczywistości przysługiwały im w tym czasie należności co najmniej takie, jak wynikające z powszechnie obowiązujących aktów wykonawczych wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 k.p. (por. np. wyroki z dnia 18 sierpnia 2008 r., I PK 51/09, OSNP 2011 nr 7-8, poz. 100; z dnia 23 czerwca 2010 r., II PK 372/09, Monitor Prawa Pracy 2010 nr 11, s. 597; z dnia 1 kwietnia 2011 r., II PK 234/10, OSNP 2012 nr 9-10, poz. 119). Oznacza to również, że nie można stwierdzić oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w zakresie wskazanym przez skarżącego.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.